

להפקיע שם "לחם" מהם⁽⁴⁾.

אמר רב יוסף: מנא אמינא לה שעל פירורי לחם שהתבשלו ויש בהם שיעור כזית מברכים עליהם ברכת המזון?

ותני עלה: וכולן, כל סוגי המנחות — פותתן לפתיתים קטנים שיש בהם רק כזית, כדי לקיים את הכתוב "פתות אותה פתים", שאז אפשר לקמוץ מהם את הקומץ.

וכיון שמנחות אלו היו מטוגנות בשמן, הרי יש להשוותם לדין פת שנתבשלה [משום שטיגון שיה לבישול⁽⁶⁾], ומאחר שהתבאר בברייתא שיש לברך על פתיתי המנחות שיש בהם שיעור כזית ברכת המוציא יש ללמוד מזה שגם על פירורי לחם שהתבשלו ויש בהם שיעור כזית מברכים "ברכת המוציא" [וממילא לאחריהם יש לברך עליהם ברכת המזון].

דתניא: ישראל⁽⁵⁾ שהיה עומד ומקריב [נותן לכהן להקריב] מנחות העשויות במחבת או במרחשת בירושלים, אם לא הביא מנחות מזה ימים רבים, אומר: "ברוך אתה וכו' שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה".

נטלן הכהן לאלו המנחות כדי לאכלן — מברך עליהם "המוציא לחם מן הארץ".

הבישול מפקיע מהם שם לחם או לא. ואילו המנחות הרי כלל לא היו אפיות קודם לטיגונם ומה עניינם לנידון שלפנינו, ועיין בכתבי הגרי"ז על מסכת מנחות (עה ב) שהעיר זאת, ונשאר בקושיה.

ובגוף ראיית ר' יוסף ממנחות הקשה הפני יהושע, בשלמא לפירושו של רש"י שהנידון שלפנינו הוא פירורים שנתבשלו ועיקר חידושו של רב יוסף הוא שאף על פי שהתבשלו אם יש בהם שיעור כזית לא פקע מהם שם לחם מובנת היטב ההוכחה ממנחות שהרי משם מוכח שאם יש בפירורים שיעור כזית מברכים עליהם המוציא, אך לפירושם של התוספות שהנידון שלפנינו הוא בפירורים שנדבקו זה לזה ועיקר חידושו של רב יוסף הוא שאף על פי שלא התבשלו מכל מקום אם הם פחותים משיעור כזית פקע מהם שם "לחם", מה אם כן ההוכחה ממנחות, והרי בהחלט יתכן שאלו היתה מצות הפתיתה לפוררם לפירורים פחותים מכזית גם כן היו מברכים עליהם המוציא, ומה שמצינו שמברכים המוציא רק על כזית הוא משום שכך מצות פתיתתם. ועיין בדבריו מה שיישב בזה.

4. הפרי מגדים (סימן קס"ח א"א סק"ח) הובאו דבריו בביאור הלכה (שם ד"ה אם) הסתפק האם רק כשכבר בשעת הבישול לא היה בפירורים שיעור כזית אז פוקע מהם שם לחם או שמא פוקע שם לחם מהם גם אם בשעת הבישול עצמו היה עדיין בפירורים שיעור כזית ורק לאחר הבישול פיררם לשיעור פחות מכזית.

5. רש"י. ואולם התוספות פירשו שהמדובר הוא בכהן המקריב ראשון במשמרתו, כיון שיש לו זמן קבוע [שהרי היו עשרים וארבעה משמרות ונמצא שהיה מקריב פעמיים בשנה]. צריך לברך ברכת "שהחיינו". ועיין בפרש"י במנחות (עה ב) שאף הוא פירש דין זה בכהן אך ביאר שהכונה לכהן שלא הקריב מנחה מימיו או בכהן המקריב מנחת העומר שהיא מנחה חדשה.

6. תוספות בביאור פירושו של רש"י בסוגיא. ועדיין יש להעיר בהשוואה שבין הנידון שלפנינו למנחות, שהרי הנידון שלפנינו הוא האם פירורי לחם אפויים שבישלו אותם אם